Büyük Muasırlar

Yazan: W. Churchill

İngiltere Başvekili

30

Lord Fisher

Çanakkaleyi zorlamak plânına o karar vermişti

Lâkin gönderilen ordu imha edildikten sonra, sanki kendi hatası değilmiş gibi Bahriyeden istifa edip gitmişti!

Baltık denizine girmek meselesi etrafında muhterem Lordla birçok defalar gerek tahriren gerekse şifahi olarak münakaşalarda bulunmuştuk. Baltığa girmek için evvelâ Elbe nehrini tıkamak lâzımdı. İş yalnız bununla da bitmezdi. Adaları almak ve bir deniz harbi yaparak Baltığı tıkamak üzere yapılacak bahri harekât bize epey pahalıya mal olabilirdi. Ayni zamanda Kiel kanalının iki tarafından çıkacak olan Alman donanmasına karşı yapılacak harekâtta muvaffakiyet muhakkak mıydı ki bu şekilde hareket edilecekti?

Son derece cesur ve cesareti nispetinde bütün harekâtına mantık hâkim olan Lord Fisher bu meseleler etrafında daima kat'i olarak cevabdan çekinirdi. Buna saik zannederim ki bu Baltık sergüzeştinin muvaffakiyetine o da kat'i surette inanmazdı. Hatta başka bir sebeb olarak ve belki de daha kat'i bir amil makamına şunu da zikredebilirim ki; Lord Fisher görüşmelerimizde kendisinden başka şeyler taleb etmiyeyim ve başka şekilde hareket etmemesi sebeblerini araştırmayım diye daima bu Baltık meselesini öne sürer ve böylece uzun uzun münakaşalara yol açardı.

Hatıralarımda 1915 mayısında Lord Fisher'in istifasına müncer olan hâdiseleri uzun uzadıya yazdığım için burada bunları tekrarlamıyacağım. Halbuki «Dünya Buhranı» adlı eserimi yazdığım zamandan halihazıra kadar geçen zamanda, bazı mühim hâdisatla öğrenmiş bulunuyoruz ki benimle son derece samimî münasebetler idame etmesine rağmen Lord Fisher, parlamentoda muhalefet partisile de ayni şekilde hususi ve samimî münasebetlerde bulunmak suretile iki yüzlü bir siyaset takib ediyormuş. Mister Asquith bana Lord Fisherin Amirallık dairesinden ayrıldıktan sonra hükümete tevdi ettiği uzun raporu göndermemiş bulunsaydı belki de hâlâ haberdar olamıyacağım. Bu ikiyüzlü ve zaman zaman feveran halinde bulunan siyaset, meğer ki yalnız asabî mizacından değil; esasen garib olan tabiatinden doğuyormuş. Maamafih ne de olsa ben şu fikirdeyim ki Lord Fisher herşeyden ziyade yaşımın ilerlemesinden ve âsabının bozulmasından dolayı gayrişuurî bir surette hareket etmekte idi.

Fakat buna rağmen Amiral Bacon bize başka şeyler de hatırlatmaktadır ki, onları da büsbütün sükûtla geçemiyeceğiz. Lord Fisher bütün bu zaman zarfında şahsan medyunu şükran olduğu bir siyasî şefle öyle samimî münasebet idame etmiştir ki, bunun neticesi ve harb meclisile bilittifak denizden Çanakkaleyi zorlamak plânına da bir taraftan karar vermiş bulunuyordu. Hatta üç ay kadar bir müddet, Çanakkaleye hücum edecek filoya gönderilen bütün emirleri kimseye göstermeden bizzat kendisinin imza ettiği de artık malûm hakikatler arasındadır. Bu filoyu sırf kendi görüşüne göre takviye ettiği de gene sonradan öğrenilmiştir.

Çanakkalenin dış istihkâmları sukut ettikten ve geçidi denizden zorlamak imkânları hasıl olduktan sonra bu harekâta ve Çanakkaleyi zorlayacak olan filoya kumanda etmek üzere oraya hareketi tasammüm etmekte olduğunu da gene Lord Fisher'in hatıratını yazan Amiral Bacon'dan öğreniyoruz. Halbuki harekât biraz bozuk gitliği zaman gene, bizzat Lord Fisher'i bu işe muarız olarak görmekte idik. Bu kararın tatbikına mâni olmak üzere oraya lüzumlu malzeme ve mühimmatın gönderilmesine de mümaneat eden gene Lord Fisher'dir. Bu zaman zarfında karaya ihraç olunan 20,000 asker ise tamamen imha edilmiş bulunuyordu. Bakiyye bir kaç tabur, karada dişlerini tırnaklarına takarak en güç şartlar altında tutunabiliyorlardı. Bu ordunun sevkini ve karaya ihracını bizzat Lord Fisher taleb ettiği halde, muvaffakiyetsizlik karşısında sanki bu işlerde onun zerrece alâkası yokmuş gibi davranması da pek garib bir hareketti.

Buna bir sebeb de, politika şefinin Çanakkale seferinden dolayı uğradığı tenkid olsa gerektir. Fakat işin daha garibi, donanma ve orduyu böyle bir çıkmaza soktuktan sonra ve bu işlerde, sanki kat'iyyen kendi sun'u taksiri yokmuş gibi sudan bir bahane ile bahriyeden istifasıdır.

Bu bahane Çanakkaleye gönderilmek üzere bir kaç tahtelbahrin kendisinden esirgenmesinden başka bir şey değildir. Halbuki Lord Fisher ani olarak istifa ettikten sonra halefi tayin edilinciye kadar dahi makamında kalarak gündelik işlere bakmaktan da istinkâf etmekle neyi istihdaf ediyordu? Bunu dahi anlatmak külfetinden kurtulmak üzere hiç kimseye bir söz söylemek tenezzülünde bulunmadan doğruca evine çekilerek pancurları kapattı ve bir nevi itikâfa çekildi. Halbuki, şurası tahakkuk etmiş bir hakikattir ki muhalefet liderlerile de gizli gizli muhabereden hâli kalmıyordu. Başvekil tarafından kendisine vazifesine avdet hususunda Kralın bir emri tebliğ olunduğu zaman dahi Lord Fisher inad ve ısrar eylemişti. Diğer taraftan davanın neye dair olduğuna dair de tek kelime sarfından çekinmiyordu.

Halbuki memleket harbde idi ve bu harbin dönüm noktalarından birini yaşıyordu. Fransada İngiliz orduları geri püskürtülüyor, Çanakkalede talihi harb hiç de Büyük Britanyaya gülümsemiyordu. Akdenizdeki Alman denizaltıları Bahrisefid filomuzu tehdid altında bulunduruyordu. Bütün bunlardan başka Alman açık deniz filosu da Şimal denizine açılmış, ortalığı tehdide koyulmuştu. İşte böyle bir zamanda bizi yalnız bırakan Lord Fisher'in yokluğuna rağmen ben bahriye erkânile birlikte, deniz harbinde hayati bir ehemmiyeti haiz olmak istidadını gösteren en büyük deniz harbi için yalnız başına hazırlanmak ve plânları kurmak vazifesini de üzerime almış bulunuyordum.

Bunu takib eden günlerde her iki donanma birbirlerile karşılaşmak üzere adeta tam yolla hareket ediyorlardı. Fakat en büyük bir garibe olmak üzere tam bu esnada donanmayı bassız bırakan meşhur Lord Fisher, Başvekile tahkiramiz bir ültimatom vererek, iş başına avdeti için kendisinin tam bir deniz diktatörü tayinini ve bunun da bütün bahriye kuvvetlerimize ilânını taleb ediyordu.

Bütün bu sözlerim, münakaşa götürmez hakikatlerdir. Esasen Lordun hatıratını yazan Amiral Bacon dahi bunları saklamamakta ve fakat bunlardan beni mes'ul tutmağa yeltenmektedir. Halbuki benim su satırlarda bunları zikretmekliğim dahi Lord Fisherin şöhretini kökünden sarsmağa kâfidir.

Fakat bence, bütün bunlar gene Lord Fisher'in harbin âsab yıpratıcı tesirlerine o ihtiyar yaşta tahammül edememesinden ileri gelmiş olmak lâzımdır, ve bunlar kasdi mahsusa makrun olmaktan ziyade, bir nevi histeri alâmetleridir.

Lord Fisher harbin belki de yarı müddet kısaltılmasını intac edecek hareketler esnasında sahneden çekilmekle yalnız benim bu işler üzerindeki muvaffakiyetsizliğimde amil olmuş değil, bu harekâta girişilmemekle prestijimizden birçok kayıblara sebeb olmuştur. Fakat ben şahsım hesabına bunları daima merhametle mütalea etmek taraftarıyım. Çünkü onun zayıf taraflarını bildiğim gibi kuvvetli taraflarını da pekâlâ takdir ederim ve bunun için onun israflarını, dehasına bağışlamak taraftarıyım. Zekâ ve çalışkanlık bakımından ve bilgi noktasından bahriyedeki erkânla omuz omuza değil; onların kat kat fevkinde idi. Bu itibarla Lord Fisher, Amiral Bacon tarafından tersim edildiği kadar lekeli bir insan değildi. Her zaman söylediğim gibi insanların hareketlerinde kasıddan ziyade hata aramak daha doğru bir harekettir. Bu itibarla ona daima acıdım ve hatta tekrar işbaşına getirilmesi hususunda bir çok defalar ısrar ettim.

Ve nihayet, Amiral Bacon'un beni bu izahlara sevketmiş olmasından dolayı da bir nevi azab duyduğumu saklamıyacağım.

Doğru değil mi?

Çukurova civarında çeltik zer'iyatına müsaade etmemelidir!

Osmaniye kazasına tâbi muhtelif köylerin muhtarlarının imzasını ve mühürlerini taşıyan bir mektub aldık. Bu mektubda:

«Geçen yıl Kozan ve Kadirli kazalarında yapılan çeltik zer'iyatının halkımızdan ekserisinin sıhhatinin bozulmasına, hatta bir kısmının da ölümüne sebebiyet vermesi üzerine bu zer'iyat hükümet tarafından menedildi. Fakat bu sene yirmi beş çeltikçinin Cebelibereket ve Osmaniye civarlarında zer'iyat yapmak üzere vaki olan müracaatlerinin müspet bir neticeye varmak üzere bulunduğunu haber aldık. Eğer böyle bir müsaade verilecek olursa, Kozan ve Kadirli ahalisinin uğradığı felâket bizim de başımıza gelecektir. Alâkadar makamların şimdiden nazarı dikkatlerini celbetmenizi dileriz» denilmektedir.

Çukurova ve civarı pamuk, fıstık, susam gibi ihracat maddelerimizi ve hububat gibi memleketimiz halkının başlıca gıdasını teşkil eden şeyleri yetiştiren feyizli bir toprağa maliktir. Faaliyetlerini bu gayeye tevcih ederek hem kendi menfaat ve kazanclarını temin, hem de vatandaşların sıhhatini korumak dururken bazı ziraatçilerimizin oralara hastalık getiren ve bugünkü nüfus ve sağlık siyasetimize tamamile muhalif olan çeltik zer'iyatı üzerinde ısrar etmemeleri icab eder ve onlar ısrar etseler de hükümetimiz bu işe müsaade etmez, diyoruz,

Doğru değil mi?

Ecza çalmış

Beyazıdda Hâkim Ziya apartımanının bir dairesinde oturan bir kimyagerin evinden bazı ecza çaldığı ve bunu Dilberzade hanında bir eczacıya satmak isterken yakalandığı iddiasile Adliyeye gönderilen Mustafa adlı biri, dün sabah Sultanahmed ikinci sulh ceza mahkemesince tevkif edilmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Et buhranının sebebi anlaşıldı

Toptancıların komisyoncuları bu vaziyeti ihdas etmiş

Karaağaç Mezbahasında dün de normalden az koyun kesilmiştir. Fakat buna rağmen kasablarda koyun eti bulunmaktadır. Kasablarda bulunan etin kısmı azamî kızıl ve beyaz karamandır. Dağlıç nispeten azdır. Kıvırcık ise enderdir.

Evvelki gün Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdarın riyaseti altında yapılın içtimadan sonra et buhranının sebebi anlaşılmıştır. Son vaziyeti ihdas eden şark vilâyetlerinden İstanbula koyun gönderen sekiz büyük toptancının buradaki komisyoncuları bunda âmil olmuştur. Bu şahıslar üzerinde dikkatle durulmuş ve maksadları araştırılmağa başlanmıştır.

Belediye ile Kasablar cemiyeti, İstanbulda bir daha ayni vaziyetin tekerrür etmemesi için tertibat almak üzere karar vermişlerdir. Dün bu tertibat üzerinde meşgul olunmuştur. Yarın pay mahalline fazla koyunun arzedilerek Mezbahada normalden fazla koyun kesilmesi temin olunmuştur.

Diğer taraftan Fiat Murakabe komisyonu kasabalara toptancılar tarafından verilecek kilo payının yeniden tayini için yarın kasablarla temas edecektir.

Tek ekmek 13,5 kuruşa satılacak

Yeni ekmeğin yüzde 85 i buğday, yüzde on beşi de çavdar olacak

Tek ekmek tipi hakkındaki kararname dün telgrafla İstanbul Belediyesine tebliğ edilmiştir. Bu tebligat üzerine Belediye İktısad müdürlüğünde Toprak Ofisten gelen alâkadar memurların da iştirakile bir toplantı yapılarak yapılacak işler hakkında görüşülmüş ve netice Valiye bildirilmiştir. Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar dün kendisile görüşen bir muharririmize şu izahatı vermiştir:

«— Tek ekmek tipi kararnamesi tebliğ edildi. Derhal tetkiklere başladık. Hali hazır ekmek çeşnisine göre yapılmış un stoku ancak dört, beş gün içerisinde sarfedilecektir. Zaten değirmenlerde yeni tipte un çıkarmak için 48 saatlik elekleri temizleme müddetine ihtiyac vardır. Yeni tip buğday kırmasına pazartesi günü başlanacaktır. Bildiğiniz gibi yeni ekmek yüzde 85 buğday ve yüzde on beş çavdar unundan yapılacaktır. Vasati buğday fiatı dokuz buçuk, çavdar da 7 kuruş on para olduğuna göre, yeni ekmeğin on beş günlük narhı on üç buçuk kuruş olacaktır. Çarşamba günü yeni tip ekmeğin satışa arzedileceğini ümid ediyorum.»

Yeni ekmeğin evsafı

Değirmenci ve fırıncıların iştirakile yarın Belediyede bir toplantı yapılarak tek ekmek mevzuu ve tatbik şekli üzerinde görüşülecektir. Daimi Encümen de yarın veya salı günü çeşniyi yeni esasa göre değiştirecektir. İstanbulda ekmek çeşnisi Daimi Encümen kararile tayin ve tespit edilmekte olduğundan çeşni değişmeden tek ekmek tipinin tatbikına geçilmesine imkân yoktur.

Halen İstanbul şehrinin ekmek çeşnisi 80 randıman, 10 glüten ve yüzde beş çavdarlıdır. Fakat bu çavdar miktarı Toprak Mahsulleri Ofisinin verdiği buğdaya göre ekseriya daha yüksek olmaktadır. Yeni çeşni, yapılan hesablara göre 84 randıman, 15 çavdar ve 8,5 glüten olacaktır.

İktısad Vekili

Şehrimizdeki tetkiklerini bitirerek dün Ankaraya gitti

Bir müddettenberi şehrimizde bulunan ve bilhassa pamuk ipliği imalât ve tevziatı üzerinde yapılan hazırlıklarla meşgul olan İktısad Vekili Hüsnü Çakır dün akşam Ankaraya hareket etmiştir.

Dün de Yerli Mallar Pazarlarında iplik için bir toplantı yapılmıştır. Pamuk ipliği tevziat işi bütün memlekette aybaşına kadar tamamen organize edilmiş olacaktır. Halk Bankası da şimdilik yalnız İstanbul ve Nazillide tevziat yapacaktır.

Amele yevmiyesi

Hayat pahalılığı zam yapılmasını icab ettiriyor mu?

Yedikule Havagazi fabrikası amelesile mezkûr müessese arasında zuhur edip iş kanununa göre Vali muavini Raşid Demirtaşın başkanlığında Edebiyat Fakültesi başkanile Ticaret Odası kâtibi umumisi ve İstanbul İktısad müdüründen mürekkeb bir heyetin hakemliğine arzolunan ihtilâf şayani dikkat bir mevzu teşkil etmektedir. Bu mevzuun ehemmiyeti bunun şümullü bir mahiyet arzetmesindedir. Amele ücretlerinin artırılması için ameleye de bir hak vermekte ise de bugünkü vaziyet dolayısile hayat pahalılığının artmasının böyle bir hak talebini icab ettirip ettirmiyeceği şayanı mütalea görülmektedir. Maamafih alâkadarlar, hayat pahalılığının derecesini ve hayat pahalılığının ücretlere zammı icab ettirip ettirmiyeceğini icab eden makamlardan sormuşlardır. Hakem heyeti ikinci bir toplantısında aldığı cevapları tetkik ederek kararını verecektir.

Diğer taraftan mezkûr şirket, malî vaziyetinin fena ve mütemadiyen ziyan içerisinde bulunduğundan ve eski tarifesine zam yapılmamış olmasından bahsederek amelenin tek lifini kabule imkân olmadığını ileri sürmüştür.

Kömürden zehirlenenler

Suadiye plâjı soyunma odalarında yatıp kalkan Mustafa ve Tahsin adında iki amelenin evvelki sabah işbaşına gelmemeleri şüphe uyandırmıştır. Yattıkları odanın kilidli kapısı kırılarak içeri girildiği zaman iki amelenin de baygın bir halde yattıkları görülmüş ve oda da şiddetli bir kömür kokusu hissedilmiştir. Vaziyetleri ağır olan iki amele baygın bir halde Nümune hastanesine kaldırılmışlardır. Zavallıların o gece odalarına aldıkları mangaldaki iyi yanmamış kömürden zehirlenmiş oldukları anlaşılmıştır.

Fransız konsolosluk binası satılıyor

Taksimde evvelce Fransız hastanesi iken bilâhare Fransız konsolosluğu olarak kullanılan binanın Fransız hükûmeti tarafından satılığa çıkarıldığı ve millî müessese - lerimizden bazıları bu yerde büyük bir lokal vücude getirmek üzere satın almak teşebbüslerine giriştikleri haber alınmıştır.

İKTISAD

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 1,000,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda 350,000 liralık İngiltereye tiftik, susam, anason, Amerikaya iç fındık ve muhtelif memleketlere balık ihracatı vardır.

Banka ardiyelerinde bulunan manifatura eşyası

Ticaret Vekâleti, muhtelif millî ve ecnebi bankaların ardiyelerinde ipotek edilmiş pamuk ipliği, manifatura eşyası ve pamuk bulundu - ğunu nazarı dikkate alarak bunların süratle tespiti için Fiat Murakabe bürosuna emir vermiştir.

Fiat Murakabe bürosu dün bankalardan ardiyelerinde bulunan bu nevi maddelerin miktarını sormuştur.

MÜTEFERRIK

Baro umumî heyetinin toplantısı

İstanbul Barosu umumî heyeti, dün Eminönü Halkevi salonunda toplanmıştır. Bu toplantıda, Tevfik sandığı işi etrafında konuşulmuştur.

Neticede, yeni bir komisyon teşkilile tadilât için esaslı bir şekilde proje hazırlanması kabul edilmiştir.

Baro umumî heyeti, 22 mart saat 15 te ayni yerde tekrar toplanmak üzere dağılmıştır.

Ayakkabı fiatları

Ayakkabıcılar cemiyeti reisi Abdullah Vahdi, Ankaradan şehrimize dönmüştür. Ayakkabıcılar cemiyeti Murakabe komisyonunca ayakkabı fiatlarını tespit için yeni koyduğu miktarları muvafık görmemiştir. Bunun için yarın Fiat Murakabe bürosunda bir toplantı yapılacaktır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Niçin teslim oluyorlar?

Bir kaç gündür, Şarki Afrika cephelerinden gelen telgraflar şu haberleri veriyorlar:

Megadaki İtalyan garnizonu teslim olmuş, 600 esir alınmıştır.

Enjabara zaptedilmiş ve büyük miktarda esir alınmıştır.

Bir ay içinde Eritrede bir liva kumandanı generalle 47 İtalyan subayı, 698 İtalyan erbaşı ve 5576 İtalyan müstemleke askeri esir edilmiştir. Bundan başka Mavi Nil, Yukarı Nil ve Gocam mıntakalarında da bir çok esirler alınmıştır.

Cuba Landda bir hava hücumuna uğrayan bir kamyon kolundaki İtalyanlar, işaretle tayyarelerimize teslim olmuşlardır.

Hele bu son haber mükemmel değil mi? Şimdiye kadar tayyareler bomba atar, makineli tüfek ateşi açar, daima hücumu yapar; fakat esir alamazlardı. Esir almak şerefi, Cenubî Afrika dominyonu tayyarecilerine nasib olmuştur; tayyarelere teslim olmak şerefi de, esir düşmek için bahane ve şekil arayan İtalyanlara...

Artist ve san'atkâr ruhlu İtalyanlar, 1911 denberi pek kısa fasılalarla devam edip giden bu istilâ harblerinden bezmesinler; gitar çalmak yerine tüfek atmaktan bıkmasınlar da ne yapsınlar? Bu millet, Cermen değil ki Hind horozu gibi dövüşmekten zevk alsın. Zavallıları, Napoliyi görmeden ölmemeli» sözünü mesel haline getiren o güzel Napoliden ve karşısındaki çiçek, şiir, musiki, aşk yuvası Kapri adasından almışlar; hararetten kurumuş ağızlarına su yerine kum dolduran sam yellerinin estiği Libya çöllerine, aslan, sırtlan dolu sarp Habeş dağlarına, yılan, çıyan kaynayan cehennemi Somali topraklarına sürmüşler; onlara,

— Siz dünyaya hâkim olan Romalıların kahraman torunlarısınız. Size, Venedikte Gondollarda kürekçilik etmek yaraşmaz, Allah sizi fatih olmak için yaratmıştır. Arş ileri! demişlerdi.

Almanların meşhur resmigeçid adımı - ki Fransızlar buna «kaz adımı» derler - «Passo Romano» adı verilerek bunlara öğretilmiş ve artık Karagömlekli lejyonların kalçadan fırlayan bu sert adımlarla yürüyerek bilmem kaç bin sene evvelki Roma lejyonları gibi, dünyayı fethedecekleri söylenmişti. Fakat İtalyan askerleri, fatihliğin kolay iş olmadığını pek çabuk gördüler. Libyadaki İngiliz ve Avustralya zırhlı birlikleri, çakmak tüfekli Sünusilere, Şarki Afrikadaki Hind, Sudan ve cenubî Afrika kuvvetleri, oraların başı kabak, yalınayak kargılı cengâverlerine benzemiyordu. Habeşler dahi çok değişmişlerdi. 1936 senesinde, iperit gazile imha ederek yıldırdıkları bu zavallı adamlar, şimdi İngiliz silâhlarile müsellahtırlar ve İngiliz zabitleri tarafından talim ve terbiye edilmişler; İngiliz kurmaylarının sevk ve idaresi altında harb ediyorlar ve hakikaten korkunç bir düşmanlık hissile yurdlarındaki bütün müsfevli İtalyanları imhaya hazırlanıyorlar. Bedbaht İtalyan askerleri, kendilerinin cihangir Romalıların kahraman torunları olduğuna inanmakla beraber, Habeslerin gıcırdayan beyaz dişleri ve karagözlerinde yanan kin ve intikam ateşi karşısında, bütün cesaretlerinin eridiğini hissediyorlar. Habeş milleti, hep birden, Habeşistanın yağmur mevsimindeki sağanaklar ve seller gibi üzerine saldırdığı zaman kendilerini bekliyen ölümün müthiş hayali karşısında şimdiden titriyorlar. Bu vaziyette, tek kurtuluş çaresinin, Habeş arslanı saldırmadan evvel, İngilizlere teslim olmaktan ibaret bulunduğunu anlamışlardır. Onun içindir ki havada uçan Cenubî Afrika tayyarelerini bir kurtarıcı melek addederek, istimdad ve istiman ediyorlar. Fena bir idarenin emperyalist hırslarını tatmin için Afrika çöllerine sürülmüş olan bu talihsiz adamlara acımak lâzımdır.

HAFTANIN ŞAKALARI

Arabca bilir misin? - 27 şapka - Meskûnları mı, sakinleri mi? - Balmumu fiatı

Yazan
BÜRHAN FELEK

Arabca bilir misin?

Eskilerden Hacı Bıcık adında bir tuhaf zat Hicazdan avdetinde ahpablarile konuşuyormuş.

Bir müddet haccın fezailinden, Arafatın dehşetinden bahsetmiş. Hattâ:

— Binlerce adam yalınayak başı kabak Arafata toplanıp ta lebbeyk! diye bağırdıkları zaman kimde din iman kalır! diye de bilerek bilmiyerek bir de espri yapmış. Arkadan iş arabcaya dökülmüş:

— Öğrendin mi bari hacı? diye sormuşlar.

— Tabiî öğrendim.

— Peki öyleyse bir şey soralım: Deveye ne derler arabcada?

Hacı Bıcık düşünmüş:

— Vallah, pek büyük bir şey sordunuz! Hatırlıyamadım!

— Peki, pireye ne derler?

— O da pek ufak a kuzum!

— Hah! Kuzum diyince hatırıma geldi. Kuzuya ne derler? demişler:

— Bir sene bir şey demezler, bir sene sonra koyun olur, ganem derler! cevabını vermiş.

Bu fıkrayı yazmakla karilere bir hizmet emelindeyim. Şu veya bu sebeble kasablarda koyun eti bulamıyanlar, kuzu satın alıp bir sene beklerlerse koyun eti yemeğe muvaffak olurlar. Sanıldığı kadar güç bir şey değil; bir kuzu ve biraz sabırla olur!

27 şapka

Bir hayır sahibi, surada burada bulduğu şapkaları kaldırıyormuş. Bunların adedi yirmi yedi diyi bulunca ... mahkemeye akse... miş.

Reis soruyor:

— Sizin için b... şapkaları aşırdı... diyorlar. Ne dersiniz?

— Haşa! Reis Be... yefendi! Bendeniz aşırmadım. Dalgınlıkla aldım.

— Yirmi yedisini de mi, dalgınlıkla aldınız?

— Efendim! İnsan bir kere daldı mı, sayı saymasını unutur. Demek yirmi vedide ayılmış olacağım! Hem efendim! Ben şapka almakla kimseye bir fenalık etmedim. Bu kadar külâh kapanlar var. Onlara bir ceza verilmiyor da bendeniz - o da dalgınlıkla - yirmi yedi şapka almışım diye beni kodese tıkmazsınız ya! Hem efendim, ben yirmi yedi şapkayı ne yapayım? Allah kimin varsa bağışlasın! Benim başım bir tane..

— Anladık, anladık! Başın bir tane de geri kalan 26 şapkayı neden aldın?

— İşte ben de orasını düşünüyorum ya efendim! demiş.

Bostan sahibinin:

— Haydi buraya fırtına ile düştün! Ya bu karpuzları çuvale kim doldurdu? Sualine Hocanın:

— İşte ben de onu düşünüyorum! dediğine benzemez mi?

Meskûnları mı, sakinleri mi?

Arkadaşımız (Vâ-Nû) şunun bunun söylediği veya yazdığı yanlışlıkları; (Şöyle dememeli böyle demeli) Diye tashih etmekte berdevam.

Bu arada da bir iki gün evvel arkadaşımız Sevim Sertelin bir yazısından aldığı şu:

«Doğrusu harb zamanında bir hayvanat bahçesini idare etmek oldukça güç bir iştir. Buraya bir bomba düştüğü takdirde bile meskûnlarını tahliye etmek imkânsızdır.»

Parçasını alarak;

«Meskûnları sözünden kasıd, anlaşılıyor ki, hayvanlar... Öyle ise bu mevkide, meskûnları - dememeli; sakinleri - demeli!»

Diyor.

(Vâ - Nû) nun bu imzasız ve binaenaleyh iddiasız sözüne karşı fikri sorulan Sevim Sertel:

«— Benim kullandığım bu kelimeler doğrudurlar. Çünkü oradaki hayvanların hepsi pek sakin değildirler ki; sakinleri diyelim?» iddiasını ileri sürmüştür.

İki taraf meseleyi Necib Fazılla Yusuf Ziyadan mürekkeb bir ehli vukufa havalede mutabık kalmışlardır. Bu heyete Nizameddin Nazif riyaset edecektir. Polise malûmat verilmiştir.

Balmumu fiatı

— Hepsi ne ise ne, lâkin nasıl tahammül edeceğiz bunun pahalanmasına?

— Kardeşim! Telâş etme! Elbette bir çaresini buluruz!

— Çaresi bulununcaya kadar, iş işten geçer.

— E ne yapalım şimdi?

— Orasını bilmem! İş aldı yürüdü. Habire yükseliyor.

— Vah vah! Demek çok yükseliyor...

— Yetişilemiyecek kadar.

— Nedir kuzum bu yükselen?

— Balmumu azizim. balmumu...

— Yaaaaa! Ben de bir lüzumlu şey...

— Elbette lüzumlu, daha lüzumlusu can sağlığı.

— Kusura bakma! Bana da hiddetlenip azarlama! Kavrıyamadım. Bu balmumu dediğin şey pahalı olursa ne olur?

— Ne olacak, her şeyden evvel davetler azalmaya başlar. Hele kırmızı diblisi pahalılaşmaya başlarsa...

— Sonra?

— Sonra da sakızlar yumuşamaz, gıcırı fazla koysan, lâstik gibi olur. Şişmez ve çatlamaz...

— Vah vah! Allah şifa versin kardeşim! Sen bir kere...

— Mısırçarşısına bakayım değil mi?

— O da olur ama! Bana sorarsan sen bir kere Bakırköyüne...

— Sen bir küstah, sen bir haylâz, sen bir ..... ilâ.

B. FELEK

Küçük hikâye

Çamaşırcı Zehra

Kırk sekiz yaşına gelinciye kadar çamaşırcı Zehranın hayatında hiç bir mühim hâdise geçmedi. Daha henüz iyiyi kötüyü ayıramaz bir devri yaşarken annesile beraber işe gider, beyazlar çividden geçirilir ve renkliler bahçeye asılırken ona yardım ederdi. İhtiyar kadın ölünce bütün müşteriler işlerini bu sessiz ve ağırbaşlı kıza gördürmekte devam için hiç bir tereddüd hissi duymamışlardı.

Zehra, senelerce bu, tek ahenkli hayat içinde yuğruldu, durdu. Akrabalarından kimse onunla alâkadar olmadı. Çamaşırcı kız da kendisi gibi fakir ve çirkin mahlûkla evlenecek erkeğin dünyada mevcud olacağına ihtimal vermediği için hiçbir delikanlıya ahcı gözile bakamadı.

Fevkalâde ahvalden olarak bazı çalışmadığı günler Kasımpaşadaki kulübesinde sedire uzanarak pencerenin kirli camından saatlerce Halicin bulanık sularını seyrettiğini ve bazı evlerde verilen ziyafetlerde mutfakta bulaşık yıkarken uzaktan işittiği neşeli kadın seslerini ve kahkahalarını hatırlıyordu.

Ancak yaşlılığın ilk alâmetleri olan halsizlikler, yorgunluklar ve benliğindeki acayib tahavvüller başgösterdiği vakit ömrünü boşuna geçirmiş olduğunun farkına vardı ve işte o zaman, ötede beride arasıra işittiği aşk ve sevgi kelimelerinin manasını tahlil hevesine kapıldı. Evet, bu, herhalde çok tatlı ve çok kuvvetli bir his olmalıydı ki uğrunda kanlar akıtılıyor, insanlar öldürülüyor ve hapse giriliyordu.

Artık, sevmek ve sevilmek ihtiyacı kır saçlı, buruşuk yüzlü Zehranın maddî harablığının ve sefilliğinin tamamen aksine genc ve bakir kalmış ruhunda sabit bir fikir ve ihtiras şekline girmişti.

Köşedeki bakkal Abdullah Efendinin yirmi, yirmi iki yaşlarında kadar karagözlü, kara kaşlı ,kırmızı yanaklı, tombul vücudlü bir çırağı vardı: Osman.

Osman, yabancı değildi. Bir ev aşırı komşu Salime Mollanın oğluydu. Daha annesinin kucağında iken onun saçlarını okşar, yumuk ellerini avuclarının içinde sıkıştırırdı. Fakat hiçbir zaman ona karşı derin bir muhabbet ve şefkat hissetmemişti. Çünkü evlenmeden ihtiyarlamış bütün yaşlı kızlar gibi çocuklara düşman değilse de, alâkasızdı.

Bir gün pencereden bağırarak istediği iki limonla yarım kilo sovanı kapının önünde getirip kendisine teslim ederken bembeyaz otuz iki dişini birden göstererekten güldüğünü görmüştü.

Bu mubalâğalı ve geniş tebessüm vakıâ benliğinde sönmeğe yüz tutacak bir şekilde küllenmiş aşk kıvılcımlarını alevlendirecek kadar kuvvetli bir rüzgâr estimemiştir ama, Zehra o zamana kadar hissetmediği acayib bir hevese kapılmıştı; delikanlıyı kucaklayıp pejmürde ve harab göğsünün üzerinde doya doya sıkabilmek ihtiyacı bir anda damarlarını bir yıldırım hızile dolaşmıştı. Ama, bu hareketile sade kendisinin değil, ayni zamanda Osmanın da memnun ve bahtiyar olmasını istiyordu. İhtiraslar, mutlaka mantığı, iradeyi, âr ve hayâyı ayaklarının altında ezerek şahlanır, onun için Zehra da senelerdenberi hayatına hâkim olan çekingenliği ve utangaclığı bir kenara bırakarak:

— Osman, dedi, maşallah, ne iyi geliştin.. Tığ gibi bir genc oldun.. Senin böyle bakkal çıraklığında çürüyüp gitmene için sızlıyor doğrusu.. Şunun şurasında ne kazanacaksın sanki.. Halbuki kimbilir, neler ister de alamaz, ne eğlenceleri gönlün çeker de yapamazsın..

Sonra sesini alçaltarak ilâve etti:

— Paraca sıkıntıya düştüğün zaman Zehra ablanı hatırla.. Çoluğum yok, çocuğum yok, köşede birikmiş beş on kuruşum da var.. Bazı akşamlar, dükkânı kapadıktan sonra bana gel.. Ama, dikkat et, kimse görmesin.. Burada Allah ne verirse yer içer, yarenlik ederiz, ertesi gün için ne harclık lâzımsa onu da cebine koyuveririm.. Olmaz mı, şeker yavrum..

Delikanlı o zamana kadar hep «teyze!» diye hitab ettiği Zehranın bu tuhaf sözleri karşısında evvelâ kıpkırmızı kesilen yüzünü yere eğmişti. Sonra birden kafasını kaldırarak süzük gözlerinin şımarık bakışlarını kadının soluk entarisi üzerinde gezdirerek:

— Peki Zehra ablacığım!

Cevabını verdi.

***

Osman, çamaşırcının kulübesine ilk ziyaretini hemen o akşam yaptı. Delikanlının bütün hareketleri garib bir rüyanın içinde karmakarışık görülen manzaralar karşısında duyulan hayranlıklar gibi aptalca ve muvazenesizce idi. O, hâlâ işin ciddiyetine inanamıyor, bütün bu tertibatın bir şakadan ibaret olduğunu sanıyordu. Fakat bu acayib lâtife gitgide onu sarmıştı. İki üç akşamda bir cebine indirilen paraların zevkini diğer geceler, çoktanberi peşine düşüp de, zügürdlüğü yüzünden bir türlü ele geçiremediği küçük Rum kızile sürüyordu.

Bir, bir buçuk sene içinde Zehranın küf kokan dolabına istif ettiği beşlik liraların boyu yarıdan daha aşağıya inmişti. Ah yarabbi!. Ya bunlar büsbütün eriyip bittiği zaman ne yapacaktı? Artık yüzüne bakmıyacak olan Osmanın hasretine nasıl dayanacaktı? Hayır, ona şimdiden bu işi haber vermesi, hiç olmazsa delikanlının şefkat ve merhamet damarını gıcıklaması lâzımdı. Bir akşam:

— Osman, dedi, zannetme ki senden esirgediğim için söylüyorum, hayır.. Fakat, paralarım yavaş yavaş suyunu çekiyor.. Onun için hergünkü harclığından biraz keseceğim.. Genc adam lâkayd ve pervasız:

— Zehra abla, diye cevab verdi, hiç üzülme, zaten ben yakında askere gidiyorum..

İhtiyar kadının gözleri sulandı, yüzü vahşileşti:

— Beni bu halde nasıl bırakacaksın?

— Basbayağı.. Ne yapalım vazife!..

Çamaşırcı delikanlıya ihtiras ve yaş dolu nazarlarla bakmakta devam ederek sordu:

— Ne vakit!

— Gelecek haftaya!..

Zehra, son haftayı hıçkırıklar ve ıstıraplı kıvranmalar içinde geçirdi. Veda anında raftaki son kâğıd destesi iki yüz lirayı da âşıkına uzattı. Osman hayretle karışık bir memnuniyetin esiri olarak sordu:

— Peki ya sen ne yapacaksın?

— Beni düşünme.. Hamdolsun elim ayağım tutuyor, çalışır gene kazanırım..

***

Ertesi sabah küçük Rum kızı ihtiyar çamaşırcının oturduğu sokaktan geçerken kulübenin önünde kadınlı erkekli bir kalabalığın toplanmış olduğunu gördü. Dört hamal kirli bir şal örtülü tabutu taşlıktan dışarı çekip çıkarmak için uğraşıyorlardı.

Zehra, Osman döndüğü zaman ona yedirecek hazır para bulamıyacağını ve bir kaç sene daha ihtiyarlayacağını düşünerek yarı yanmış bir mangalın

SON HABERLER

Siyasi İcmal

Balkanlara karşı sinir harbi

Sinir harbinin hedefi, maneviyat bozmak ve korku salmaktır. Maneviyatı bozulan, metaneti sarsılan milletler, içlerinden fethedilirler ve bu usul, yalnız bu defaki harbde değil, en eski zamanlardanberi vukubulan muharebelerde tatbik edilegelmekte idi. Fakat, zamanın vesaiti son derece müsaid olduğu için bu usul de bir hayli ileri götürülmüş ve bu defaki büyük harbde bir çok memleketlerde ondan istifade edilmiştir.

Şimdi de bu usulün Balkanlara karşı tatbik edilmesi istendiği göze çarpıyor.

Balkanlara dair yayılan yığın yığın haberlerin belki de yüzde doksan dokuzu bu sinir harbini idare için uydurulmaktadır ve bu maksad yukarıda dediğimiz, maneviyat bozmak, bu sırada bilhassa Yunan milletinin nerede ise yeni bir istilâ akınile karşılaşacağı vehmini vererek Yunan milletinin maneviyatını kırmak ve böylece İtalyaya yardım etmektir.

Fakat bu çeşid hareketlerin Yunan milleti üzerinde tesir etmediği, Yunanlıların harbe girdikleri zaman gösterdikleri şevk ve heyecanla ve ayni kahramanlıkla muharebeye devam ettikleri ve böylece devam edecekleri görülmektedir.

Uyanık ve hazırlıklı olan milletler, yalnız akli selimle hareket ederler ve si nir harbine zerre kadar kapılmazlar.

Yunan milleti de bu kıratta bir millet olduğunu gösteriyor.

Japon teklifi:

Japonyanın muharibler arasında sulhu temin için tavassut teklifinde bulunduklarına dair yayılan haberlerin hakiki mahiyetini, Japonlar da anlamadıkları için Hariciye Nazırı Matsuoka'nın Japon diyetinin hariciye encümeninde vaziyeti izaha davet olunduğu bildiriliyor. Şayed, Matsuoka'nın bu beyanatı neşredilirse hakikati anlamağa imkân hasıl olacaktır.

Bugün anlaşılan nokta gerek Amerika, gerek İngilterenin Japonya tarafından rukuu muhtemel her harekete karşı tedbir almış oldukları ve bu tedbirleri takviyeye en büyük ehemmiyeti verdikleridir.

Bu tedbirler sayesinde mihverin Japonyadan beklediği iki vazifeyi ifaya imkân kalmıyacağı tavazzuh ediyor:

Mihverin Japonyadan beklediği ilk vazife, İngiltereyi iz'ac etmek ve onun daha başka sahalarda vurulmasını kolaylaştırmak.

İkincisi: Amerika ile harbe tutuşarak onun Amerikaya yardımına mâni olmak.

Japonyanın bu iki vazifeyi ifa edecek imkânları haiz olduğunu iddia etmek kolay değildir.

Çünkü Japonya elinde askeri vesaitle modern bir harbe girmek için muhtac olduğu maddelerin en mühimmine malik bulunmuyor. Bilhassa petrolu haricden tedarik etmek mecburiyetindedir. Japonyanın gerek İngiltere ile, gerek Amerika ile harbe girmeden evvel, bu hayatî ihtiyaçlardan mahrum olduğunu ve İngiliz - Amerikan ablukasının onu bu maddelerden tamamile uzaklaştıracağını nazarı dikkate alacağı şüphe götürmez.

Nitekim Amerikanın şimdiden tatbik ettiği ambargolar, Japonyada hissolunmakta ve bir İngiliz - Amerikan iktısadi ablukasının, Japonyayı çak fena iz'ac edeceği açıkca belli olmaktadır.

Anlaşılan Japonya, mihvere iltihak ettiği ve üçler paktını imzaladığı zaman İngilterenin Almanyaya karşı göstereceği mukavemeti hesablamadığı için mihvere karşı bir takım taahhüdlerde bulunmuştur.

İngilterenin mukavemeti, vaziyeti tamamile değiştirmiş ve Japonya Avrupa harbinin neticesi hakkında tereddüd göstermeğe başlamış bulunuyor.

Japonyanın bu tereddüdü, onun bu sırada yeni bir maceraya atılmasına mâni olabilir.

Belki Japonya, Avrupadaki vaziyetin inkişaflarını bekliyerek ona göre hareket edecek ve mihverin Avrupada zafer kazanması ihtimalinin kuvvetlenmesine veya zayıflamasına göre hattı hareketini tespit edecektir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Kaymakamlar arasında

Ankara 22 (Telefonla) — Kırıkhan kaymakamı Mehmed Ali Durusoy Hizan kaymakamlığına, Fatsa kaymakamı Mahmud Kemal Gürlük Kırıkhan kaymakamlığına, Mülkiye Müfettişi Ali Tekin Fatsa kaymakamlığına tayin edilmişlerdir.

Köylü memnun!

Fazla mahsulünü seve seve Ofise götürüp teslim ediyor!

Ofis nizamnamesi mer'iyete girdi

Ankara 22 (Telefonla) — Müstahsil elinde ihtiyacatından fazla hububata el konması hakkındaki kararname müspet neticeler vermektedir. Tespit edilen fiatın, kendisini himaye eden bir fiat olduğuna kani olan köylü, bu kararı memnuniyetle karşılamış ve hatta beyanname müddetini beklemeden mallarını Ofise sevketmiştir. Bu sebebledir ki, Ofis mübayaatı günde 3000 tona yaklaşmıştır.

Toprak Ofisi nizamnamesi

Ankara 22 (Telefonla) — Ticaret Vekâletince hazırlanan Toprak Mahsulleri Ofisi nizamnamesinin mer'iyete konulmasına Heyeti Vekilece karar verilmiştir. Nizamnamenin esasları şunlardır:

Madde 1 — Toprak Mahsulleri Ofisi hükmi şahsiyeti haiz ve 3491 ve 3467 sayılı kanunlar dairesinde malî ve idarî muhtariyete malik olmak ve mes'uliyeti sermayesile mahdud bulunmak üzere hususi hukuk hükümlerine göre idare olunur bir teşekküldür. Ofis, Ticaret Vekâletine bağlı oulp sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmiştir.

Madde 2 — Ofisin idare merkezi Ankaradadır. Ofis, memleket içinde lüzum gördüğü yerlerde teşkilât yapar, şubeler açabilir ve ajanlar bulundurabilir. İşin icabına göre, bu teşkilâtı lâğveder veya gösterilecek lüzum üzerine Ticaret Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri heyetinin kararile tespit ve icabında ayni suretle lâğvolunur.

Madde 3 — Ofisin başlıca iştigal mevzuları kanunun ikinci maddesinde gösterilen vazifeleri ifa etmek suretile buğday ve saire, hububat himayesi, silo ve ambarlar inşası ve bunlarla birlikte Uyuşturucu Maddeler İnhisarının işletilmesidir.

Madde 4 — Ofis, Ticaret Vekâletinin muvafakatile lüzum göreceği yerlerde un ve ekmek fabrikaları kurmak, satın almak ve işletmekle her nevi un ve mamulleri sanayii işlerile meşgul olabileceği gibi memleket içinde un alım ve satımı, memleket dışına un ve mamulâtı satma işlerile iştigal edebilir.

Ofisin sermayesi 3491 sayılı kanunun 12 nci maddesinde yazılı membalardan tedarik edilmek üzere on yedi milyon liradır.

Bu sermaye İcra Vekilleri Heyeti kararile bir misline kadar arttırılabilir. Ofis umumî heyetinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararile ve Maliye Vekâletinin kefaletile azamî on milyon liraya kadar faizli veya faizsiz, ikramiyeli veya ikramiyesiz tahvilât çıkarabileceği gibi, 15 seneye kadar vadeli istikrazlar dahi yapabilir.

Sovyet - Japon dostluğu için...

Almanya, Sakalin adasının Sovyetlere terkini tavsiye ediyor!

Çunking 22 (a.a.) — İyi haber alan Çin mahfillerinden bildirildiğine göre, Sovyetler Birliği ile Japonya arasında bir yakınlık temin etmeğe gayret eden Almanya, Sakalin adasının cenub kısmını Sovyetler Birliğine iade etmesini Japonyaya israrla tavsiye eylemektedir. Almanya, Sovyetler Birliğinin buna mukabil Japonya ile bir ademi tecavüz paktı imza etmesini teklif etmektedir.

Eski Çek ricali

Hodja Osuski ve arkadaşları ağır hapse mahkûm edildiler

Presburg 22 (a.a.) — Stefani: Çeko-Slovakyanın eski Paris sefiri Osuski, müebbed küreğe ve medeni haklarından mahrumiyete,, eski Başvekil Hodja 18 sene ağır hapse, Narodny Novine gazetesi müdürü 15 sene ağır hapse, eski matbuat bürosu şefi Pierre Pricdavok 15 sene ağır hapse mahkûm edilmişlerdir.

Mahkûmların malları musadere edilecektir.

Berlinle Vichy arası iyi değil

Berlin 22 (a.a.) — Bir hususi muhabir bildiriyor:

Amiral Darlanın Pariste yaptığı konuşmalar menfi bir netice vermiştir. Alman Hariciye Nezaretinde Vichy ile Berlin arasındaki buhranın devam ettiğine işaret edilmektedir.

Bayburdun kurtuluş bayramı

Bayburd 22 (a.a.) — Bayburdun kurtuluşunun 22 nci yıldönümü olan dünkü gün burada parlak bir merasimle ve halkın coşkun heyecanı içinde kutlanmıştır. Bu vesile ile yapılan tezahürat Türk milletinin Milli Sefimizin etrafındaki sarsılmaz bağlılığını bir kere daha en canlı manasile göstermiştir.

İngilterede bahrî inşaatta rökor!

Bir senede 1 milyon tondan fazla harb gemisi yapılacağı anlaşıldı

Londra 22 (a.a.) — Deniz programının şimdi son harbde en çok faaliyet gösterildiği zamanla mukayese edilemiyecek derecede geniş olduğu bildirilmektedir.

Bu harb içinde pek çok miktarda harb gemisi inşa edilmiştir. 1915 te 650,000 ton ve 1916 da 500 bin ton gemi inşa edilmişti. İnşaat, şimdi bu iki sene içinde gösterilmiş olan gayretten çok daha büyük bir süratle devam etmektedir. Dominyonlarda bir çok harb gemisi inşa edilmiştir.

Amerikan destroyerlerine gelince, bunlar çok hizmetler görmüşlerdir. Bunların bir çoğu muntazam hizmete alınmış ve içlerinden biri veya ikisi Alman denizaltılarına karşı yapılan taarruzlara iştirak etmiştir.

Almanların 650 denizaltısı olduğuna inanılmıyor

Maahaza, istikbalde yeni zorlukların basgöstereceği ve Almanların ilkbaharda büyük bir denizaltı mücadelesine girişecekleri zannedilmektedir. Fakat düşmanın 650 denizaltı gemisine malik olacağı hakkındaki telkin nazi tarzında bir mübalâğadır. Almanların bu kadar denizaltı gemisine lâzım olan 30 bin kişilik mürettebatı talim ve idame edebilecekleri şüphelidir.

İaşe teşkilâtında yeni tayinler

Ankara 22 (Telefonla) — Kayseri Valisi Şefik Soyerin İaşe müsteşarlığına tayini kat'leşmiştir. Yeni teşkilâtın derhal faaliyete geçmesini temin için muhasebe, levazım ve zat işleri müdürlüklerine Ticaret Vekâletinde ayni işlerde çalışan şube müdürleri vekâleten tayin edilmişlerdir.

Ofisler şube müdürlüğüne de Teşkilâtlandırma müdür muavinlerinden Necdet Ücer tayin edilmiştir. Petrol Ofisinin bir an evvel tesisi ve Petrol Limited şirketinin tasfiyesi için Talha Sabuncu İstanbula gönderilmiştir.

MUSAHABE

KARINCALARLA = Savaştayım =

Yazan: **Hüseyin Rahmi**

Bu tuhaf başlığın önünde belki kopacak kahkahalar vardır. Kahramanlığını denemek için aramış, taramış ta bu miniminicikleri bulmuş istihzasile savaşımı küçük görerek dudak bükmeyiniz. Tabiatte gözlere görünmez en küçüklerin, en büyükleri devirdiklerini mikroskoblar dehşetle gösteriyor. Bu Karıncalar harbinde zafer hangi tarafın lehine dönecek? Bunu kolayca kestirilir bir beda-het sanmamalı. İnsanın zekâ ve adalî kuvveti bu haşereleri derhal yenmeye kâfi gelmiyor. Ben bir kişiyim. Onlar milyarları geçkin, 10,000 ini tepelersem karşıma sayısız bir ordu daha çıkıyor. Natüralistlerin hürmetlerle hayatlarını inceledikleri bu hayvancıklardan ne isteyorum? Bu haklı sorguya vereceğim cevabı da haksız bulmıyacağınız zannındayım.

Harbi yalnız hakka tecavüz vukuunda tedafüî ıztırarla meşru tanırım. Tecavüzî harb menfurumdur. Hareketleri sırf insiyaka bağlı bu hayvancıklarla bir ademi tecavüz muahedesi akdine imkân olmadığını söyleyeceksiniz. Doğru ama biz evlerimize, bağ bahçelerimize meyva, sebzelerimize ârız haşerata tabiî bir taayyüş hakkı vererek hoş geldiniz, rızkınıza buyurunuz, karnınızı doyurunuz demiyoruz. Türlü aletler, zehirli ilâçlar, sırıngalar, tozlarla imhalarına uğraşıyoruz. Onları muzır haşerat namı altında itlâfları mübah müthiş düşman sayıyoruz.

Karınca kararınca derler. Bu sözle onları hiçe saymak istiyorlar. Çok yanlış bir hüküm. Karıncalar sanıldığı kadar masum mahlûklar değildir. Yaptıkları zararlar cüsseleri nispetinden çok büyüktür. Bu hayvancıklar kendi aralarında da savaşçıdırlar. Ordu orduya harbederler. İnsanı da ısırırlar. Zehirli cinsleri de vardır. Üşüştükleri bazı canlı hayvanların vücudlerinde mühlik yaralar açarlar. Öldürünceye kadar kemirirler. Filler, boğalar, büyük yılanlar o korkunc cesametlerile bu küçücüklerin hücumlarına karşı pek zavallı acizde kalırlar.

***

Yazın bir öğleüstü balkona çıktım. Birdenbire şaşırdım kaldım. Karıncadan basacak yer yok. Dalga dalga kaynaşan siyah bir halı üzerindeyim. Her adımımda binlercesi eziliyor... Bu istilâya sebeb ne? Etrafımı muayeneden sonra bu sebebi anladım. Evin boşalarını yiyorlar. Kaplama üzerinden ek yerlerinin macunlarını açmışlar. En ufak çatlakların aralarına dolmuşlar. Binanın cidarında fasla fasla peyda olan lekelerin altından yenmiş boyaların kuru tahtaları görünüyor. Ben hayretle bu tetkikte bulunurken topuklarımdan doğru vücudüme keskin iğneler batmaya başladı... Yalnız evi değil, beni de yiyecekler. Yerdeki canlı kaliçe efradı hep birden üzerime çullanırsa bittim gitti. Semiz, yağlı, körpe bir adam olmamakla beraber onlar için pek te fena bir sabah kahvaltısı değildim. Karıncaların diri diri insan yedikleri faciasını hiçbir tarih sahifesinde okumadım ama dünyayı saran harb havası garib bir maneviyetle onları da bu cürete kadar vahşilendirmiş olabilirdi.

Tepinerek evdekilere haykırmaya başladım:

— Orada kaç kişi iseniz dolu kovalar, süpürgelerle hemen imdada koşunuz. Ev karınca baskını altındadır. Dişlerinin ilk kuvvetini bende deniyorlar. İştihaları korkunc, biraz gecikirseniz vücudümden bir kısmını yenmiş bulacaksınız.

Genc ihtiyar üç kadın su dolu kovaları, koca süpürgelerle yetiştirdiler.

Kadının biri hayretle bağırdı:

— Aaa bu ne kıyamet? Heybeliadada ne kadar karınca varsa bizim balkona toplanmış. Havırdır inşallah.

— Aman sus, dedim. Bunun hayır neresinde?

Bir diğeri de şu hükmü savurdu:

— Suphanallah düğünleri var galiba! Can acısından gelen bir hiddetle bağırdım:

— Saçmalamayınız. Bunda düğüne, derneğe benzer şenlik yok... Hücum ettikleri yerlere baksanıza... Evi, boyaları aşınmış kırk yıllık keleş binalara çevirmişler... Benim bacaklarımı da cicek çıkarmısa döndürdüler.

İhtiyarı da şu hezeyanı savurdu:

— Belki nümayişleri, mitingleri, konferansları var... Belki beyleri nutuk söyleyecek...

Ben:

— Daha neler kuzum... Bunlar da mı siyasete karışacaklar? Üçler paktına girerlerse karadan Britanyaya hücum keyfiyeti oldu bitti demektir!.

Bir diğeri:

— Amanın amanın baldırlarıma çuvaldızlar saplanıyor.

Ben:

— Haydi durmayınız. Süpürgeci alayı bu kara orduyu balkondan aşağı akıtmalı...

İhtiyarı:

— A Beyefendiciğim yeri temizlemeden önce sizin üstünüzü süpürelim. Pijamanızın boyunca yol yol oluk olmuşlar. Bakınız yakanızdan içeriye dalıyorlar.

Bu ihtarın akabinde arkamda bir alalama oldu. Enseköküme kızgın kıvılcımlar gömülüyordu.

Üstüm süpürülürken ihtiyar kadın şöyle söyleniyordu:

— Rabbim bunların gıdalarını böyle vermiş. Para ile satın almıyacaklar. Hırsızlıklar yapmıyacaklar. Apaşikâre üşüşüp istediklerini sahib ve tasarruf tanımadan yiyecekler...

Ben:

— Arılar, karıncalar daha birçokları tam kömünistler derler. Yuvalarına taşıdıkları erzakı müştereken yerler. Fakat bu güzel huylarını takdisen biz onlara şekerin, unun, pirincin kaplarını açarsak geriye zırnık bırakmazlar. Biz insanlar kendi aramızda uyuşamıyoruz da bir de onlarla mı ortaklaşa yaşayacağız? Her gün milyarlarca muzır böcekler, mikroblar nasıl öldürülüyorlarsa bu karıncaları da ayni imha muamelesine tâbi tutmak mecburiyetindeyiz. Karınca kendi muhit ve yuvasındaki tabiî hayatında karıncadır. Meskene hücumla boyaları kemirmeye, vücudlerimizi dalamaya kalkışınca düşman; küçük, büyük her ne cüssede olursa olsun karşı karşıya muharib vaziyete girmiş oluruz. Ve tedafüî mazerette sayılırız. Her muzırı katlediniz diye arabca bir söz vardır. İşte fetvayı verdim. Bunun günahı yoktur. Beşeri her lüzumda olduğu gibi insafa göz yumarak işinizi görünüz.

Önce bu kadar cana nasıl kıyılır yufkayürekliliğile tereddüd gösterdiler. Fakat sonra vücudleri haşır haşır haşlanınca bu can acısı onları gayrete getirmekte benim sözlerimden ziyade müessir oldu. Suyu basar süpürgeyi çalarken acı haykırışlarla söyleniyorlardı:

— Aman yarabbi bilmezdik. Ne müthiş haşeratmış bunlar. İnsanı akreb gibi sokuyorlar. Kocaman iğneli cinsleri, küçük sinsileri, kanadlıları da var!

***

Bu fıkır fıkır kaynayan siyah istilâdan evi, vücudlerimizi kurtarmak ameliyesi başladı. İlk tahminimizde aldanmışız. Öyle dört beş kova su, birkaç süpürge darbesile başa çıkılacak bir iş değilmiş bu... Üzerlerine kovalar boşaltılarak süpürgelerle balkondan aşağı akıtılanların yerine bir kaynaktan fışkırır gibi çarçabuk yeni bir ordu daha hücuma geçiyordu.En ziyade balkonla binanın ek yerinden (hattı fasılından) kaynaşıyorlardı. Yarım saatten ziyade uğraşıldı. Bu sayısız haşere ordusunun hakkından gelememek'e'sine kapılmak derecesine düştük. Çünkü çamlığın bütün karıncaları balkonun alt kaplamalarından akın halinde bir yol açmışlardı. Hücumu durdurmak için bir Majino hattı tesisini düşündüm.

Sukutunu imkânsız gösteren büyük ehemmiyeti aylarca kulaklarımızı dolduran bu istihkâm Fransızlara yaramadı. Belki ben bu velveleli iştiharın maneviyetinden karıncalara karşı istifade edebilirdim. Gardrobda saklı beş altı kilo naftalin vardı. Hemen getirttim. Kaynak yerinin önüne takriben 3,5 metre uzunluk 25 santim enliliğinde beyaz bir sed çektim. Muhacimler bu zehirli tozun içine dalardalmaz sersemleyerek bir iki debelenmeden sonra artık kımıldayamıyorlardı.

Şöhretinden manen yardım dilediğim bu zehirli müdafaa hattı hücumu durdurdu. Beş on dakikada bu beyaz istihkâm siyah ordunun verdiği sayısız telefatla kapkara kesildi. Diri kalan İtalyan ruhlu karıncalar gerisingeriye kaçışıyorlardı. Balkon istilâdan temizlendi. Bu galibiyetin verdiği neş'e ile piliyana kuruldum. Bir zafer kahvesi ısmarladım. Aç dişlerinin iştiha hırsını evden sonra vücudlerimizde deneyen bu cüretkârların şimdi önüme serilmiş cesedleri karşısında yudum yudum kahvemi içerken kendimi Dara'nın mücevher tahtında sanmak gururile şiştim. Ben bir dev idim. Etrafımda kâinat ufak tefek bir karınca âlemi kesildi. İskenderin, Napolyonun tattıkları yenmek zevkinin azametinden bu bir nebze miydi?

Hayatın idamesi yenmek yenilmek kanunu üzerine kuruludur. İnsanın insanla olan muamelelerinde zımnî bir savaş gizlidir. Bu daimî cidalde yenerek yaşıyoruz. Yenilerek ölüyoruz. Tabiatte adalet yoktur. Bu mevhumu insanlar bizzarure tesise çalışıyorlar. Hakla kuvvetin ebedî düellosu bu çarpışmadan çıkıyor. Hak gözetmek endişesinden çok uzak, ezerek, çiğneyerek işleyen duygusuz bir hayat dolabının çarkları arasındayız. Adalet sözü cemiyeti oyalayan ismi var cismi yok lüküs bir Anka hükmünde kalıyor.

Bir haksız, sırf kuvvetinin hışmile bir haklıyı ezerken seyirci kalmanın cezasını çekiyor beşeriyet. Çünkü beşerî âdiller ancak kendi menfaatlerine uygun vehminde bulundukları adaletleri icra ile meşguldürler.

Hüseyin Rahmi Gürpınar

Madenlerde ve sanayide çocukların da çalıştırılmasına müsaade edildi

Ankara 22 (Telefonla) — Millî korunma kanununun 3954 sayılı kanunla muaddel 19 uncu maddesine müsteniden 16 yaşından yukarı erkek çocukların maden işlerinde ve kadınlarla 12 yaşından yukarı kız ve erkek çocukların mensucat sanayiinin gece ve gündüz postalarında çalıştırılmasına müsaade edilmiştir. Gene bu kararla kadınlarla 12 yaşından aşağı kız ve erkek çocuklar millî korunma kanununun 19 uncu maddesine tevfikan fazla mesai yapılmasına müsaade edilmiş ve bundan sonra edilecek olan mensucat sanayii iş yerlerinde mecmu mesaileri günde 11 saati geçmemek üzere gündüz postalarında 3 saate kadar fazla çalıştırılabilecekler ve gece postalarında iş müddeti 8 saati tecavüz edemiyecektir.

Kanarya şilepi Millî Müdafaaca satın alınıyor

Ankara 22 (Telefonla) — Zonguldak Vapurculuk ve Kömürcülük Türk Limited şirketine aid Kanarya kömür şilepinin mübayaa bedeli ile muayene ve sair masrafların tediyesinde bulunmak üzere milli korunma kanununun 43 üncü maddesinde yazılı sermayeden Millî Müdafaa Vekâleti emrine 275 bin lira tahsis edilmiştir.

Siirddeki un fabrikası Toprak Ofisine geçti

Ankara 22 (Telefonla) — Hükûmetin yeni bir kararile Siird Vilâyeti merkezinde kâin Yeni Hayat un fabrikasına hükûmetçe el konmuş ve bu fabrikayı işler hale getirmeğe ve işletmeğe Toprak Mahsulleri Ofisi memur edilmiştir. Bu fabrikanın ihyası için Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası nezdinde açtırılan 35 bin liralık kredi Toprak Mahsulleri Ofisine devredilmiştir.

HARB VAZİYETİ

Denizlerde iki mühim hâdise

İngilizlerin merkezî Akdeniz sularını tehlikeli mıntaka ilân etmeleri büyük ehemmiyeti haizdir.

Denizlerde:

Denizlerde iki mühim vak'a olmuştur. Biri, Hind Okyanusunda bir İngiliz vapurunun batırılmış olmasıdır. Demek ki bir düşman gemisi, bu denize kadar gitmiştir. Alman mı, İtalyan mı? İtalyan da olabilir, çünkü İtayan Somalisi, Hind Okyanusu kıyılarında bir memlekettir. İngiliz vapurunu batıran geminin milliyeti gibi, cinsi de malûm değildir. Harb gemisi mi, ticaret gemisinden bozma muavin kruvazör mü, yoksa denizaltı mı? Bu da meçhul. Mühim olan nokta, 1914 harbinde Emdenin dolaştığı Hind Okyanusunda, yani İngiliz İmparatorluğunun şark rısıf küresindeki muvasala yolları üzerinde şimdi bir düşman harb gemisinin bu - lunmasıdır. Tafsilât bekliyelim.

Diğer mühim deniz hâdisesi ise, merkezî Akdeniz sularının İngilizler tarafından tehlikeli mıntaka addedilmesidir. Bu mıntaka çok geniştir.. İtalyan çizmesinin topuğunun dibindeki Santa Maria di Leuca'dan Sardunya adasının cenubundaki Spartivento burnunu dolaştıktan sonra Sardunya adasının garb sahillerini ve Bingaziden, tâ Tunusun Bon burnuna kadar bütün Trablusgarb sahillerini, hattâ Tunus açıklarını ihtiva etmektedir. Tehlikeli mıntaka tabiri şimdiye kadar, umumiyetle mayınlanmış mıntaka manasını ifade ederdi. Eğer, bu defa da, yalnız mayin tehlikesini ifade ediyorsa, İngilizlerin derin sularda da mayin dökmek imkânını bulduklarını gösterir. Çünkü tehlikeli olduğu ilân edilen mıntakada denizin derinliği sahile pek yakın mahdud yerlerde, 200 metreden azdır, fakat sonra gittikçe deniz derinleşir, 200 den 2000 metreye, hattâ daha fazla derinliklere tesadüf olunur ki buralara mayin döküleme z. Meselâ Pantelleria ile Malta arasında 1307 metre derinliğinde olan yerler vardır. Yalnız Libyanın Trablusgarb kısmı ile Tunus sahillerinde «kıt'a kaidesi» denilen ve haylı geniş bir sahada açığa doğru devam eden sığ sular mevcuddur ki buralarda mükemmelen mayin dökmek kabildir. Daha derin yerler için, İngilizler, belki de harbden evvel icad edildiği bildirilen derin su mayinleri kullanmışlardır.

Doğu Afrika cephelerinde:

En mühim harekât, İtalyan Somalisinde olmuştur. Burada Cuba müteaddid yerlerden geçilerek nehrin Hind Okyanusuna döküldüğü yerde ve şark sahilindeki Cumbo limanı, geçenlerde tahmin ettiğimiz gibi zaptedilmiştir. İtalyanların gittikçe daha fazla teslim olduklarını bildirildiğine göre, maneviyatı kırılmış ve yerli halktan yılmış olan bu kuvvetlerden artık ciddî bir mukavemet beklememek lâzımdır. Esasen Cubaland denilen ve Cuba nehri ile Kenya arasında bulunan bu arazi vaktile İngiliz idaresinde iken sonra İngiliz - ler tarafından İtalyanlara hediye edilmişti. Gözü doymıyan İtalyanlar, daha çok toprak ele geçirmek hırsile girdikleri bu harbde, Cubalandı da İngilizlere iade mecburiyetinde kalmışlardır.

***

Britanyadaki İrlandalılar

Memleketlerinin de, müttefiklerle beraber harbe iştirakini istediler

Londra 22 (a.a.) — İrlandalı erkek ve kadınlar bugün Londrada büyük bir içtima akdederek İrlandanın bitaraflığına itiraz ve İngiltere ile müttefiklerinin harb gayelerine yardımı taahhüd etmişlerdir.

Toplantıyı tertib eden Sanders demişti: ki:

«— İngiltterenin misafirperverliğinden istifade eden İrlandalılar memleketlerinin bitaraflığını tasvib etmiyorlar. Bir çok İrlandalılar İngilterenin hizmetinde ve cephenin ilk hattında bulunuyorlar. Nil muharebesini idare edenler arasında İrlandalılar vardır. Dünkerk'te kahramanca hareket eden askeri şefler arasında da İrlandalılar bulunmuştur.

İrlandlar, geçen harbde olduğu gibi şimdi de İmparatorluğun müdafaasında büyük bir rol oynuyorlar.»

Sanders'in beyanatı çok alkışlanmıştır.

İçtimaa, Krala ve İngiliz İmparatorluğuna karşı İrlandalıların sadakatini bildiren bir karar sureti kabul edilerek nihayet verilmiştir.

Terfi eden Emniyet âmirleri

Ankara 22 (Telefonla) — Ankara Vilâyeti Emniyet kadrosu başkomiserlerinden Nahid Serdengeçti İstanbul, İçel Vilâyeti Emniyet kadrosu başkomiserlerinden Salâhaddin Özgen Eskişehir, Malatya Vilâyeti Emniyet kadrosu başkomiserlerinden Hasan Vasıf Kozar Kocaeli, İstanbul Vilâyeti Emniyet kadrosu başkomiserlerinden İbrahim Ataç mezkûr vilâyet ikinci sınıf Emniyet âmirliklerine terfian tayin edilmişlerdir.

« CUMHURİYET » İN EDEBÎ ROMANI :64

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Ben ki bir zamanlar aşktan ölenlerin ancak masallarda olduğunu söylemiş, seninle alay etmiştim. İşte böyle dostum... Şimdi ne istiyorum biliyor musun?

Derin bir nefes alarak sustum. Hüseyin soluk mavi gözlerini endişe ile kırparak:

— Ne istiyorsun? dedi

— Seyahat etmek, buralardan kaçmak, çok uzak yerlere gitmek ve unutmak...

Hüseyin ağır bir sesle:

— Seni anlıyorum, diye, mırıldandı. Çok ıztırab çekiyorsun. Seyahat etmek fena fikir değil. Fakat insan yola çıkınca o beynini yiyen, kalbini buran şeyi arkada bırakır mı sanıyorsun? Nereye gidersen o arkanda bir gölge gibi seni takib eder. Seni etrafına bakmaktan, yeni şeyler görmekten, zevk almaktan meneder. Nereye gidersen ağır bir yük gibi onu da beraber taşırsın.

Sustu. Mahcub tebessümle gülümsedi. Böyle konuştuğuna pişman olduğunu anladım. O sözlerinin tesirini unutturmak ister gibi telâşla ilâve etti:

— Bununla beraber muhit değiştirmek gene fena düşünülmemiş bir çaredir. Fakat o kadar uzaklara gitmeğe lüzum var mı bilmiyorum?

Hafif bir tereddüdden sonra ilâve etti:

— Meselâ İzmire gelseydin. Orada biz de varız. Seni yalnız bırakmayız.

Zavallı Hüseyin bilmiyor ki yalnız kalmak, sessiz, tenha bir köşede, kimsenin bulamıyacağı bir yerde kafamı dinlemek istiyorum. Bahsi kısa kesmek istiyerek:

— Bunu sonra düşünürüm, dedim. Her halde bir yere gitmek lâzım.

Çıkmak için yürüdüm, kapıyı açtım, Ve eşikte ninemle yüz yüze gelerek geriledim, Bizi dinlemişti, bütün sözlerimizi duymuştu!.. Hiç bir şey söylemeden, yüzüme bakmadan gözleri yerde yavaşça içeri girdi. Hüseyin endişe ile kaşları birbirine yaklaşmış bize bakıyordu. O da vaziyeti anlamış olacaktı. Nineme doğru bir şeyler söylemek, izahat vermek istiyen bir telâşla bir kaç adım attı. Fakat ninem elile yorgun, ümidsiz bir işaret yaptı. Ve kanepeye doğru yürüdü.

Kapıyı çekerek dışarı çıktım. İçimden ne olursa olsun diyordum. Ninemin konuşmamızı duymuş, tekrar sarsılmış, üzülmüş olması beni eskisi gibi telâşlandırmamıştı. İtiraf ederim ki hiç bir şey düşünmüyordum. Çünkü düşünecek halde değildim.

Bacaklarım kırılmış gibi idi. Tutunarak merdivenleri çıktım. Kendimi odama attım.

Onlar, Hüseyin ve ninem aşağıda neler konuştular bilmiyordum. Sonradan Hüseyin anlattı. Ninem yalnız şunları söylemişti:

— Bu adam Azizenin hayatını mahvetti. Zavallı çocuğum, artık ona kızmıyorum, yalnız acıyorum. Ne kadar ıstırab çektiğinin farkında değil miyim sanıyorsunuz?

Ve ağlamağa başlamış, göz yaşları arasında şöyle mırıldanmıştı:

— Fakat mademki Azizeyi seviyordu! Allahım bizden ne istiyor! Niçin geldi ve niçin tekrar kaçtı...

Odamda yatağıma uzandım. Başım dönüyordu. Derin bir karanlık içinde yuvarlanarak bir müddet öylece kaldım. Kendimi kaybetmiş gibi idim. Sonra yavaş yavaş şuurum avdet etti. Karyolada kalkıp oturdum ve karşımdaki aynada ıslak yanaklarımı gördüm. Göz yaşları... Halbuki onların farkına varmamıştım. Aynada gördüğüm bu soğuk zavallı yüz birdenbire içimde eski o isyankâr, mağrur, kavgacı Azizeyi uyandırdı. Kafamda müthiş bir sür'atle bir yığın düşünce birbirini kovalamaya başladı. Başta Rıza olmak üzere bütün insanları hiddet ve düşmanlıkla düşündüm. Hepsine lânet ettim. Ve böyle yumuşak, âciz kaldığım vak'aların altında ezildiğim için kendi kendime bin türlü hakaret savurdum.

O zaman damarlarımda kanım şiddetle akmağa başladı, vücudüm gerildi Gözlerim ateşler saçıyordu. Ayağa fırladım. Büyük gürültülerle iskemleleri çarparak ittim. Perdeleri şiddetle parçalar gibi açtım ve nihayet tuvalet masamın önüne oturdum. Hırsımdan bir kaç şişe kırdım. Elbisemi değiştirirken kapının arkasında Hüseynin sesini duydum. Odasına giderken gürültüyü işitmiş, merak etmiş. Ona da hiddetle bir kaç söz söyledim. Zavallıcık derhal kapımdan uzaklaştı.

Biraz sonra başımda berem, sırtımda spor mantom, odamdan çıkıyordum. Ninem ortalarda yoktu. Kimse: «Nereye?» diye, sormağa cesaret edemiyordu. Otomobili çıkarttım ve yalnız başıma evden ayrıldım.

Zavallılar hepsi «nereye gitti?» diye merak etmişler. Hattâ ninem Rızanın peşinden koştuğumu sanmış. Halbuki geç vakte kadar şehirde serseri gibi dolaştım. Bir aralık Yeşilköye kadar uzandım. Otomobili deli gibi sürüyordum. Yolda bir polis durdurup ihtar etmek istedi ve aramızda hafif bir münakaşa oldu.

Eve geç vakit döndüm. Biraz boşalmıştım, daha rahat nefes alabiliyordum.

Hüseyin salonda beni bekliyordu. Ondan gündüzkü kaba hareketim için özür diledim. Derhal odama çıktım.

Ertesi gün aşağı inmedim. Hüseyin sordurdu. Yalnız kalmak istediğimi ona yazdım. Evet yalnız kalmak istiyordum. Hava kapalı idi. Karyolama arkaüstü uzanmış sigara içiyordum. Bütün gece uyumamış, hep böyle sigara içmiştim ve şimdi yüzüm gene bir ölü yüzü gibi sapsarı idi.

Kendi kendime: «Bu adamı unutmalıyım.» diyordum. Unutmalıyım... Fakat Rıza, ilk gördüğüm günden, son gelişine kadar bütün hali, tavrı, sözleri ile kafamın içinde yaşıyordu. Onu unutmalıyım dediğim anda evimizi, o küçük bahçeyi, kırmızı kilimli odayı özlediğimi hissediyordum. Onun kollarında, onun yanında olmak için vücudüm hasretle kıvranıyor, kafam ateşler içinde yanıyordu.

(Arkası var)

SPOR

Maç hisseleri

Kulübleri ve bilhassa sporcuları daha cok düşünmek lâzım

Lik maçları başlamazdan evvel, mıntaka ile stadlar arasında yapılan yanlış bir mukavele o zaman bazı kulüblerin itirazını mucib olmuş, ve bilâhare toplanan hasılatın taksim şekli bu hakikati açık bir hesabla meydana çıkarmıştır.

Bu seneye kadar lik maçları üç sahada yapıldığı için stad hissesi olarak ayrılan yüzde altmış, üçe dağılması dolayısile normal ve makul bir hesab sayılıyordu.

Halbuki, bu sene maçlar iki sahada yapılması, esasında çok nispetsiz bir hisse addedilen yüzde altmış stad hissesi, kulüblerin daha çok aleyhine tecelli etmiş, mıntaka da bu iş üzerinde fazla durmamıştır.

Bu mevsim iki sahada yapılan lik maçlarında (20,000) küsur lira hasılat elde edilmiştir ki, takımlarımızın bu kadar bozuk bulunduğu bir sırada toplanmış olan bu yekûn yabana atılır bir para değildir.

Paranın dört bin lirası hükûmet hissesi, 6000 lirası da likte aldıkları derecelere göre on kulübe verilmek üzere ayrılmıştır.

Lik birincisine 850, sonuncusuna 250 lira hisse düştüğüne göre, yirmi bın liranın toplanmasında büyük masraf ve o nispette emek sarfeden kulüblerin bunca fedakârlıktan sonra alacakları para ile ağır masraflarını karşılamalarına imkân olmadığı saklanmaz bir hakikattir.

Hakem ücreti olarak ayrılan dokuz yüz lira da umumî yekûndan, yani kulüblerin hissesinden çıkarılmaktadır. Mütebaki 10 bin lira iki stada hisse olarak bırakılmıştır ki; işte asıl kulüblerin itirazını mucib olan cihet de buradadır.

Mevsim zarfında icab eden faaliyeti gösterebilmek için saha sahibi kulübler kadar ağır malî şartlar içinde kıvranan kulüblerimizin el birliğile temin ettikleri hasılatı bu şekilde dağıtmak, sahasız kulüblerin zararına olmuştur..

Stad hissesi elindeki bir takım zarurî masrafların karşılığı olarak ayrılacaktır. Bu hakkı inkâra imkân yoktur, ancak 18 hafta içinde beş altı bin lira kâr temin eden, buna mukabil, doğru dürüst soyunma yeri olmıyan, kış kıyamette sıcak suyu bulunmıyan, sahalardan evvel hiç olmazsa onlar kadar kulübleri ve sporcuları düşünmenin doğru olacağı kanaatindeyiz.

Bugün yapılacak lik maçları

Lik maçlarının son müsabakaları bugün Kadıköy sahasında oynanacaktır.

Beşiktaşın İstanbul birinciliğine, geçen hafta bir kısmı bitmiş olan maçların bugün yapılacak oyunlarında hiç bir bakımdan büyük bir mana aramağa mahal yoktur.

Şampiyon takım belli olmuş, onu takiben milli kümeye girecek üç takım da geçen haftaki maçlardan sonra anlaşılmıştır.

Kadıköy sahasında ilk maçı Fenerbahçe ile İstanbulspor takımları yapacaklardır. İstanbulsporun son maçta Galatasaraya galib gelmesi, Fenerbahçe ile yapacağı maça hakikaten birdenbire ehemmiyet vermiş oldu. Lik ikincisi Fenerbahçe nin son maçta bir sürprizle karşılaşacağını sanmak çok güçtür. Sahanın son oyunu Galatasarayla Beyoğluspor arasındadır. İlk devrede 1 - 1 berabere kalan bu iki takımın oyunu hatırı sayılır bir ehemmiyet taşımaktadır. Lik maçlarında talihsizlikten talihsizliğe uğrayan Galatasarayın bu son maçı oldukça cazib olacaktır.

Pentatlon birincilikleri bitti

İstanbul atletizm ajanlığı tarafından tertib edilen dahili pentatlon birinciliği şu şekilde neticelenmiştir:

Birinci kategoride Nadi 1799, ikinci Muzaffer 1721, üçüncü Hayri 1670 puvan almışlardır.

Üçüncü kategoride Naci 2005, ikinci Necdet 1941, üçüncü Emin 1827 puvan kazanmışlardır.

Dördüncü kategoride Necdet 1675, ikinci Berker 1504, üçüncü Güner 1481 puvan almışlardır.

Mekteb maçları

Mektebler arası lik maçlarına dün Şeref sahasında devam edilmiştir. Birinci maç Kabataşla Vefa takımları arasında oynanmış ve maç 1 - 1 berabere bitmiştir.

İkinci maç: Darüssafaka ile Boğaziçi takımları arasında yapılmıştır İlk devresi 0 - 0 biten maçı 1 - 0 Boğaziçi takımı kazanmıştır.

Son maç, Galatasarayla Havriye arasında idi. Macın ilk devresi 2 - 1 Galatasarayın lehinde bitmiştir.

İkinci devrede Hayriye bir gol daha yaptığından maç 2 - 2 berabere bitmiştir.

Çuvaldızla yaraladı

Galatada Kalafatyerinde Topalyan deposunda bekçilik yapan Emin ve Kirkor arasında iş yüzünden çıkan münakaşa kavga şeklini almıştır.

İki bekçiyi ayırmak maksadile aralarını bulmağa çalışan şoför İhsan da kavgaya karışmıştır. Kavga esnasında gözü kızmış bulunan Kirkor, eline geçirdiği bir çuvaldızı İhsanın gözüne saplamıştır.

Vak'a mahalline gelen komşular, İhsanın süratle hastaneye kaldırılmasını temin etmişlerdir. Suçlu Kirkor yakalanmıştır.

Kadirga Biçki, Dikiş Yurdu 1940 - 941 birinci devre imtihanında muvaffak olup diploma alan talebeler:

Muallâ Parla, Şefika Erkul, Makbule Yaslan, Muzaffer Ünver, Eleni Refailidis, Vasfiye Şener, Nesibe Herol, Leman Saltürk, Valasi Gazakilu, Kadriye Başpınar, Muhlise İğüz, Marika Çakmaz, Zoi Celenkiç, Siranuş Astarcıyan.

Senenin en nefis ve en çok beğenilen filmi

BU KADIN BENİMDİR

Baş rollerde:
HEDY LAMARR - SPENCER TRACY

TÜRKÇESİ İPEK'te — Orijinal nüshası MELEK'te

Sinemalarında görülmemiş bir muvaffakiyetle devam ediyor.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

SAKARYA Sinemasında

MATMAZELİN BEBEĞİ
Cazib ve güzel fransızca sözlü komedi. Baş rollerde:
GİNGER ROGERS — DAVİD NİVEN

BRODVAY MELODİ'den GEORGES MURPHY, DORİS NOLAN ve Nevyork Müzik Holunun bütün artistleri
NEVYORK DAMLARI ALTINDA
Göz kamaştırıcı revü filminde

Bu hafta SARAY sinemasında
DUMA'nın (LA DAM O KAMELYA) eserinden iktibas ve san'atkâr VERDİ tarafından operaya tatbik edilen
LA TRAVİATA
Nefis ve zengin filmde: SCALA DE MİLANO'dan
MARİA CEBOTARİ ve CLAUDİO GROLLO
Romanın Opera Rovayal Orkestrası ve teganni heyetlerini iştirakile Ruhnevaz parçalar teganni etmektedirler.
İlâveten: FOKS JURNAL son dünya harb havadisleri
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Beşiktaş SUAD PARK sinemasında
Büyük Türk Şairi FUZULİ'nin ölmez şaheseri
LEYLÂ ile MECNUN
Nefis şarkılarını ilâhî seslerile söyliyen kıymetli san'atkârlarımız
MÜNİR NUREDDİN - MÜZEYYEN SENAR
Büyük bir ilâve: Muazzam bir şaheser
AŞK FIRTINASI DOROTHY LAMOUR
Bugün programın son günüdür.

Her abide bir zaferin destanı... Her eser bir kudretin timsalidir...
Sinema dünyasına (Keşif Alayı - Vatan Kurtaran Aslan) gibi filmler hazırlıyan büyük rejisör: MİCHAEL KORTES
dünyanın ideal sevgilisi olan
ERROL FLYNN — JOAN BLONDELL'e
Fransızca
BAKİR ADAM
Filmini çevirterek san'at hayatına yeni bir abide daha ilâve etmiştir.
Bugün LÂLE
Bu şerefli zafere sahne oluyor.
DİKKAT: Türkçe British Paramunt Jurnal
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

PEK YAKINDA
ÇEMBERLİTAŞ Sinemasında
ARABACININ KIZI DUNYAŞKA

DOUGLAS FAİRBANKS Jr.
JOAN BENNETT ve GEORGES BANCROFT
tarafından yaratılan emsalsiz, müthiş ve korkunc
YEŞİL CEHENNEM
Fevkalâde maceralarla dolu filmi seyretmek üzere
SÜMER SİNEMASINA
Hergün her seansta adeta muhasara edilircesine seyirci kitleleri hücum ediyor. Bu filmde şeytanlar tarafından girilmesi menedilen mukaddes mabed önünde üç erkekle bir kadının şayanı hayret sergüzeştlerini tasvir eder
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

TAKSİM Sineması
BUGÜN
Sark filmciliğinin son ve yeni muvaffakiyetini teşkil eden ve memleketimizde ilk defa görülen
EMİNE RIZIK
ile
SÜLEYMAN NECİB
tarafından oynanan
Türkçe Sözlü - Şarkılı
DOKTOR'un AŞKI
Çok takdir kazanmakta ve emsali gibi rağbet görmektedir.
Mevzuu, oynanması ve musikisi itibarile mükemmel olan bu filmi seyircilerimize tavsiye ederiz.
Bugün matineler 11 de başlar

ŞEHİR TİYATROSU
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20.30 da
MEŞALELER
Yazan: Henry Bataille
***
Beyoğlu İstiklâl caddesi KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
KİRALIK ODALAR
***
RAŞİD RIZA Tiyatrosu
24 şubat pazartesi
Beşiktaş Gürel sinemasında
AŞIK LÂZIM
Komedi 3 perde
***
Beyoğlu HALK sinemasında
MUHLİS SABAHADDİN OPERETİ
24 şubat pazartesi akşamı saat 21 de
(KÖYE DÖNÜŞ)
Opera komik 3 perde
25 şubat salı akşamı saat 21 de
(EFENİN AŞKI)
Kişe açıktır. Telefon: 40574
***
Beyoğlu HALK sinemasında
Matine 11 de gece 8 de
İstanbulda ilk defa
1 — KASIRGA KERVANI
2 — KADIN ve DENİZ

MARMARA da
Müstesna program:
1941 in en büyük san'at filmi
BİR KIŞ GECESİ
PİERRE BLANCHARD
ve
Harb içinde çevrilen İngiliz şaheseri
KANLI DAVA
Herkesi hayran bırakıyor.

Millî - Alemdar
Bütün İstanbul akın akın
MİRNA LOY
ve
TYRONE POWER'in
Yirminci asrın en muazzam eseri:
HİND RÜYASI
(Türkçe Sözlü)
Filmini görmeğe koşuyor...
AYRICA:
Nefis bir komedi:
2 - Gürültülü Tiyatro
ve
3 - Maymun Aşkı

Doğum

Dr. Suphi Şensesin bir kızı dünyaya gelmiştir. Genc anne ve babayı tebrik eder, yavruya uzun ömürler dileriz.

Satılık mamul çam kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden:

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud kerestelerden aşağıda gösterildiği üzere parti parti mamul çam keresteleri açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

Parti No.	M3	Dm3	% 10 muamele vergisi işletmemize aid olmak üzere beher metre mikâbına Muhammen bedel Lira K.	Teminat miktarı Lira K.
1	300	465	41 14	927 08
2	299	541	41 14	924 23
3	299	995	41 14	925 63
4	299	962	41 14	925 53
5	300	010	41 14	925 68
6	169	970	41 14	525 44
7	300	659	41 14	927 68
8	499	233	41 14	1540 46
9	500	465	41 14	1544 18

2 — Arttırma 12 mart 941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Dursunbey Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra kılınacaktır.

3 — Bu işe aid şartnameler, Ankara, İstanbul, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile işletmemiz Revir Âmirliğindeki Satış dosyalarında mevcuddur.

4 — İşbu kerestelerin beher metre mikâbına % 10 muamele vergisi dahil ve işletmemize aid olmak üzere 41 lira 14 kuruştur.

5 — Kerestelerin muhammen bedelleri hesab edilerek % 7,5 teminat akçeleri her partinin hizalarında gösterilmiştir.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte Satış gününde İşletmemiz Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (1349)

Teknik Okulu Satınalma Komisyonu Başkanlığından:

Beşiktaş - Yıldızda bulunan okulumuz için şartnamesine göre ve pazarlıkla sığınak yaptırılacaktır. Keşif bedeli (1778) lira (33) kuruştur. İlk teminat (133) lira (37) kuruştur. Pazarlıkla ihalesi 24/2/941 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 14 te Gümüşsuyunda toplanacak olan Komisyonumuzda yapılacaktır. Eksiltme ve fennî şartname ve plânla diğer evrakı ve mahallî görmek üzere isteklilerin hergün Yıldızda Okulumuza ve pazarlık günü de şartnamede yazılı Belgelerile Y. Mühendis mektebine gelmeleri. (916)

Devlet Orman İşletmesi Düzce Revir Âmirliğinden:

Satılık Köknar Kerestesi ve Kestane Kalasları

CİNSİ	Bulunduğu yer	Miktarı Aded	Miktarı Metreküp	Beher M3. muhammen kıymeti Lira K.	İstif No.sı
Köknar kasalası ve kalası	Tatava deposu	518	68,549	21 00	1
» »	» »	476	63,670	21 00	7
» »	Çakallık »	1290	179,648	27 34	2
» »	» »	826	124,395	27 34	2
» »	» »	81	11,179	27 34	3
Kestane kasalası	» »	531	56,735)		
İhlamur »	» »	29	2.980)	25 00	1
Karaağaç »	» »	55	6,396)		

Cinsi, miktarı ve muhammen kıymetleri hizalarında yazılı muhtelif eb'adda köknar, kestane, ıhlamur, karaağaç kalası ve kasalaları 5/3/941 çarşamba günü saat 14 te Düzcede Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliği binasında müteşekkil Komisyonda ayrı ayrı açık arttırma ile satılacaktır. Şartnameler İstanbul, Bolu Orman Müdürlükleri ve Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde, Adapazarı, Hendek Orman Bölge Şefliklerinde ve Düzcede Revir Âmirliği ve mallar mahallinde görülebilir.

Talib olanların iştirak edecekleri partinin muhammen bedel tutarının % 7,5 miktarında teminatları ve vesaiki lâzımelerile birlikte ihale saatinden evvel Düzcede Revir Âmirliğimize müracaatleri. (1315)

RADYO

Bu günkü program

9,00	Program	18,03	Cazband
9,03	Haberler	18,50	Fasıl heyeti
9,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
9,45	Yemek listesi	19.45	Şarkılar
	★	20,15	Müzik (Pl.)
12,30	Program	20,30	Müzik (Pl.)
12.33	Fasıl heyeti	20,45	Şarkılar
12,50	Haberler	21,15	Konuşma
13,05	Fasıl heyeti	21,30	Koro
13,25	Orkestra	22,15	Müzik (Pl.)
	★	22,30	Haberler
18,00	Program	22,50	Caz (Pl.)
		23,30	Kapanış

Toplantı

Şişli Halkevinden:

Halkevleri talimatnamesinin 13 üncü maddesine tevfikan 1 mart cumartesi akşamı 20,30 da dil ve edebiyat, ar, halk dersaneleri, 2 mart pazar günü sabahleyin saat 11 de spor, kitabsaray ve temsil, saat 16 da sosyal yardım şubelerinin umumi toplantıları yapılarak bir yıllık çalışmalar hakkında görüşülecek ve yeni programlar hazırlanacağından bütün azanın toplantı gün ve saatlerinde hazır bulunmaları rica olunur.

Teşekkür

Eski Şehremini muavini ve Cumhuriyet Halk Partisi Şişli nahiyesi reisi biraderim Raif İzzet Günerin hastalığı esnasında tedavi hususunda gösterdikleri çok müşfik alâkadan dolayı profesör Dr. Muzaffer Esad, profesör Dr. General Süreyya Hidayet, Ürolog Dr. Bahaeddin Lûtfi, Dr. Aziz Fikret, bakteriyolog Aseo ve büyük bir muvaffakiyetle ameliyatını yapan operatör Mim Kemal ve Nişantaşı Sıhhat Yurdu müdiresi ile asistanı doktor Avniye ve biraderimin sıhhatile yakından alâkadar olan bütün dostlarımıza sahsım ve allem namına en derin minnet ve şükranlarımı bildiririm. Kardeşi
Rıza İzzet Günert

Ölüm

Haydarpaşa Nümune hastanesinde tedavi edilmekte iken vefat eden doktor Osman Senai Gökte kinin cenazesi bugün öğle vakti Beyazıd camii şerifinde cenaze namazı kılındıktan sonra Edirnekapı şehidliğine defnedilecektir.

***

Şehrimizin maruf deri tüccarından ve fabrikatör Bay Aleko Dulonun karısı ve Yani, Mateo, Apostolos Dulo'nun ve Eramia ve Yorgi Pitarinin valideleri BAYAN RODOKLİA A. DULO vefat etmiş olduğundan cenaze merasiminin 23 şubat 941 pazar günü saat 11,15 te sabah Beyoğlu Taksimde Rum ortodoks Aya Triyada kilisesinde icra olunacağı teessürle ilân olunur. İşbu ilân davetiye yerine kaimdir.
Cenaze levazımatı N. Pistof
Telefon: 44236

***

Ölüm: Doktor Adil Taşbaşın oğlu Haydarpaşa lisesi onuncu sınıf talebesinden MEHMED SAFA TAŞBAŞ vefat etmiştir. Canezsi pazar günü saat 13 te Erenköyündeki evinden kaldırılarak Sahrayicedide defnedilecektir.

Zayi — Ehliyetimi, karnemi ve kazanc kâğıdımı zayi ettim. Sultanahmed İshakpaşa Çayıroğlu No. 18 arabacı Ali Dalbul

Kiralık köşk

Bebekte, 10 odalı, kalorifer, parke, sıcak su, telefon gibi asri bütün rahatlıkları havi güzel ve yeni bir yalı kiralıktır. Telefonla 22330 numaraya müracaat.

HER EVE
UYANDIRICI

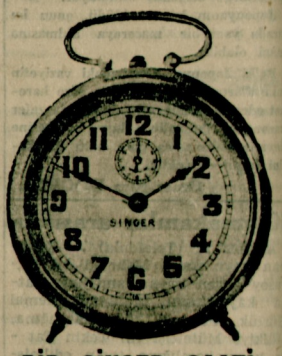

BİR SİNGER SAATİ
LÂZIMDIR.
Çok zarif ve sağlam muhtelif renklerde yeni modeli:
No. 403 BEYAZ MİNELİ 5 Lira
Taşradan sipariş vukuunda posta masrafı olarak saatin bedelile beraber 25 kuruş gönderilmelidir. Bu saatler tediveli gönderilemez.
SİNGER Saat Mağazaları:
İstanbul, Eminönü No. 8.

UNUTMAYINIZ
Zarif giyinmek isterseniz?
ZARİF
Tüccar Terzihanesine
müracaat ediniz.
Beyoğlu, İstiklâl caddesi Haşet Kitabhanesi karşısında No. 387

YAZAN: *Somerset Maugham*

Sihirbaz

13

ÇEVİREN: *Hamdi Varoğlu*

Onların bütün bildiklerini ben de biliyorum. Eski simyagerlerin bilgilerinden istifade ederek, daha büyük mikyasta niçin çalışmamalı? Bazan, sihirin tesirile, bir cismin canlandığını görmek, Allahla müsavi olmak arzusuna kapıldığım olur.

Haddo, hain bir gülüşle güldü. Margaret ürperdi. Haddo'nun gözleri, alaca karanlıkta, apaçık ve kanlı görünüyordu. Arthur, ona baktı ve irkildi. Mesele anlaşılıyordu. Haddo deliydi.

Sıkıcı bir sükût oldu. Haddo'nun coşkunluğu, kendisini şüphe ile karşılayan hazırunu şaşalatmıştı. Porhoet müsaade isteyerek kalktı. Susie ile Margaret'in ellerini sıktı. Arthur, kapıya kadar teşyi etti. Doktor, gözlerile, köpeği aradı.

— Köpeğiniz nerede? Nereye gitti?

Köpek öyle sessiz sadasız oturuyordu ki, onun mevcudiyetini bile unutmuşlardı.

Margaret:

— Kopper, buraya gel! diye seslendi

Köpek, kulaklarını sarkıtarak, hanımının ayakları dibine büzüldü.

Margaret:

— Ne oluyorsun bakayım? diye sordu.

Haddo, o çirkin gülüşile cevab verdi:

— Benden korkuyor.

— Yok canım!

Porhoet eğildi, köpeği okşadı. Margaret hayvanı yerden alıp, masanın üstüne koydu. Parmağını sallayarak tehdid etti:

— Şimdi, artık uslu dur!

Doktor çıktı Köpek birdenbire Haddo'nun üstüne atıldı, dişlerini eline geçirdi. Haddo bir feryad kopararak, köpeğe bir tekme attı. Köpek, boğuk bir inilti ile yere yuvarlandı, ölüm halinde yaralanmış gibi, kımıldamadan, olduğu yerde kaldı.

Margaret, dehşete kapılarak bir sayha koparmıştı. Arthur'ün beyni attı.

— Hayvan!

Diye bağırarak, Haddo'nun suratına bir tokat attı. Haddo yere yuvarlandı. Arthur, yakasına yapıştı ve vurmağa başladı. Haddo, bitkin bir halde, serilip kaldı.

Margaret, yaralı köpeği kollarına almış, okşuyor, ağlayordu. Arthur, büyük bir ihtimamla hayvanı muayene etti. Susie, sinirlerini yatıştırmak için bir sigara yaktı.

Arkalarında, yere yuvarlanıp kalan bu adam ne yapacaktı acaba? Susie, onun hesabına, hicab duyuyordu. Birdenbire, kalbi durdu. Haddo, çok şişman insanlar gibi, güçlükle doğrulmağa çalışıyordu. Duvara yaslanıp onlara baktı. Hareketsizliği karşısında, Susie, müthiş bir heyecana kapılıyor, bu şeytanî bakışları gördükçe sinirden haykıracak gibi oluyordu.

Haddo, gözlerini Margarete dikmiş, herkesin kendisine bakmakta olduğunun farkına bile varmıyordu. Diş bilediği, bütün halinden belliydi. Dudaklarında, korkunc bir tebessüm dolaştı.

Susie, kötürümleşmiş gibiydi. Sihirbazın tebessümü geçti. Margaret ve Arthur, bu gayriinsanî gözlerin kudretini, nihayet anlamışlardı. Köpeğin inlemesi kalmadı. Sükût daha ağırlaştı.

O zaman, Haddo yaklaştı:

— Affedersiniz, dedi. Köpeğin ısırması canımı öyle yaktı ki, gayriihtiyarî öfkeye kapıldım. Müteessifim. Mösyö Burdon beni dövmekte haklıydı. Layık olduğum cezayı buldum.

Alçak sesle, fakat vazıh konuşuyordu. Susie hayret içindeydi. Onun bu şekilde, basbayağı özür dileyeceğini hiç ummamıştı.

Haddo sustu, Margaret'ten cevab bekledi. Genc kız, onun yüzüne bakmağa cesaret edemiyordu. Bu aciz, Haddo'ya, daha menfur bir manzara vermişti.

Nihayet, güc işitilir bir sesle:

— Beni dinleyin, buradan çıkın gidin!

Haddo eğildi. Sonra, Burdon'a baktı.

— Size gücenmiş olmadığımı söylemek isterim, dedi. Hiddetinizi haklı buluyorum.

Arthur cevab vermedi. Haddo, müteredid göründü. Susie, onun gülümsediğini görür gibi olmuştu.

Haddo şapkasını aldı, selâm verdi, çıktı.

VIII

Susie, Haddo'nun nedametine inanmıyordu. Zebun görünüşü bile şüphesini uyandırıyordu. Bunu Arthur'e söyledi. Fakat o, gülmekle iktifa etti.

— Korkağın biri, dedi. Gördünüz ya, tekmeleri yedi de, kendini müdafaa bile etmedi.

Susie'nin endişelerile alay ediyordu.

— Ne yapabilir? Kafama ocak bacası atamaz ya? Beni öldürmeğe kalksa kafasını keserler. Bu tehlikeyi göze alacak kadar budala değildir.

Margaret, Haddo'dan kurtulduğuna memnundu. İki gün sonra ona yolda rastgeldi. Onu görünce, ilk selâm veren Haddo oldu ve Margaret, bu selâmı iade etmemek zevkini tattı. Döndü, Arthur'le, evlenecekleri tarihten konuşmağa başladı. Artık Paristen bıkmıştı. değişiklik istiyordu. Arthur'e vereceği saadeti düşündükçe, büyük bir sevinc duyuyordu.

Bir iki gün sonra, Susie, şöyle bir telgraf aldı.

«Sizi, ikiyi kırk geçe, şimal garında bekleyeceğim.»

«Nancy Clery»

Nancy, eski arkadaşlarından biriydi. Şöminenin üstünde, imzalı bir fotografı duruyordu. Susie, telgrafı okuyunca, bu resme bir göz attı. Onu, ne zamandır görmemişti! Bu müstacel haber onu hayrete düşürmüştü.

— Ne can sıkıcı iş! dedi. Çare yok, gideceğiz.

Margaret'le beraber, nehrin sol sahilinde, bir ikindi çayına gideceklerdi. Orada buluşmağı kararlaştırdılar. Susie, saat ikiden biraz evvel çıktı.

Margaret, bir derse gitmek üzere çıktı. Avluda, irkildi. Haddo, yavaş yavaş kapının önünden geçiyordu. Margaret'i görmemiş gibiydi. Birdenbire durdu, elini kalbine götürdü ve yere düştü. Kapıcı kadın seğirtti. Yanına dizçöktü ve telâş içinde, etrafına bakındı. Margaret'i gördü.

— Aman! Matmazel, çabuk gelin.

Haddo ölü gibiydi. Margaret, nefretini unutarak ona yaklaştı, yakasını gevşetti. Haddo gözlerini açtı.

— Allah aşkına, dedi, müsaade edin de bir saniye içeri gireyim, sokakta öleceğim.

(Arkası var)

Cumhuriyet

Arnavutlukta Yunan-İtalyan harekât sahası

Mikyası 1:750.000

CUMHURİYET 23 Şubat 1941